

Kronik Hastalığı Olan Çocukların Bağışıklanması

Dr. Sevtap GÜNEY
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Sosyal Pediatri Bilim Dalı

Sunu planı

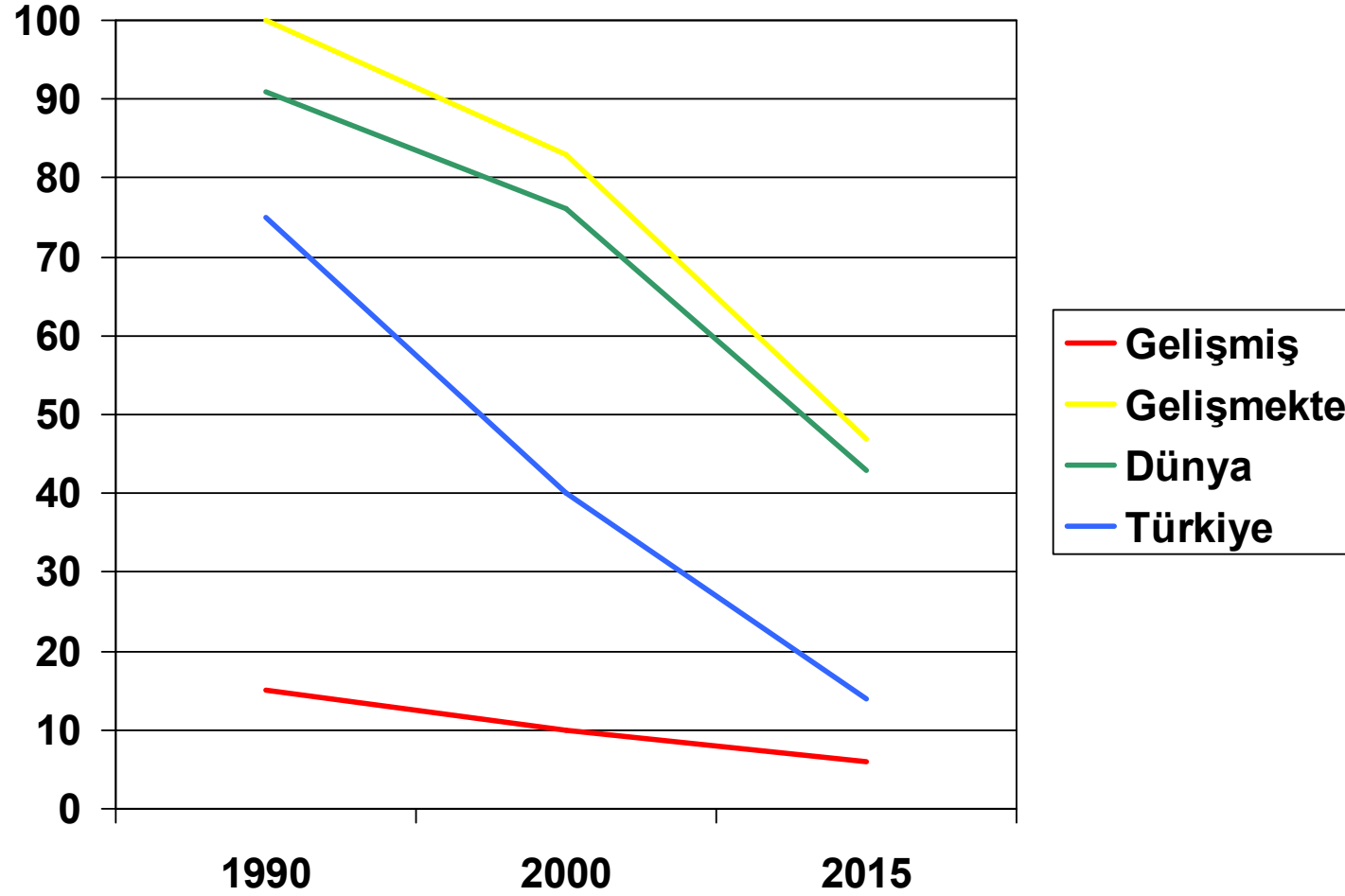
- Kronik hastalık nedir?
- Kronik hastalığı olan çocuğun bağışıklanmasındaki güçlükler nelerdir?
- Farklı hastalıklarda artan riskler ve önerilen şemalar nelerdir?

Kronik hastalık nedir?

- Tıbbi bir tanının olması,
- Hastalık ya da durumun o sırada tam tedavisinin (kür) mümkün olmaması,
- Bu durumun
  - En az 3 aydır var olması ya da
  - En az 3 ay sürecek olması ya da
  - Bir önceki yıl en az 3 kez yinelemiş ve yineleme eğiliminde olması

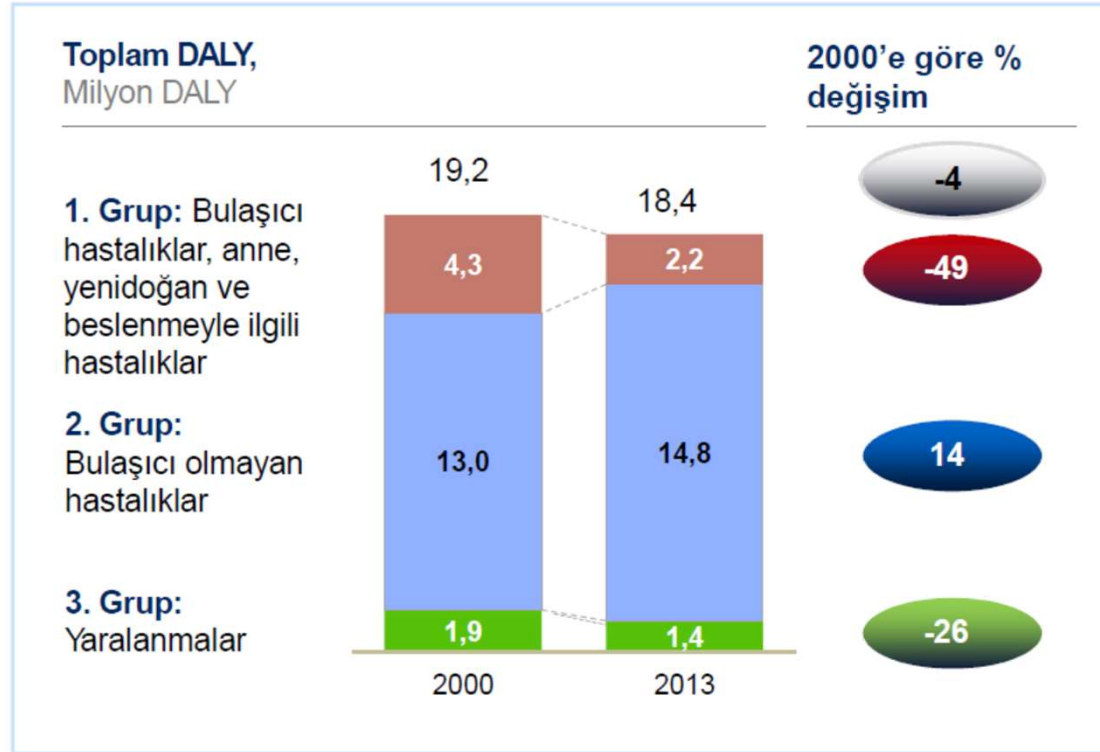
Kronik hastalıkların sıklığı nedir?

Yıllara ve bölgelere göre beş yaş altı ölüm hızı (binde)

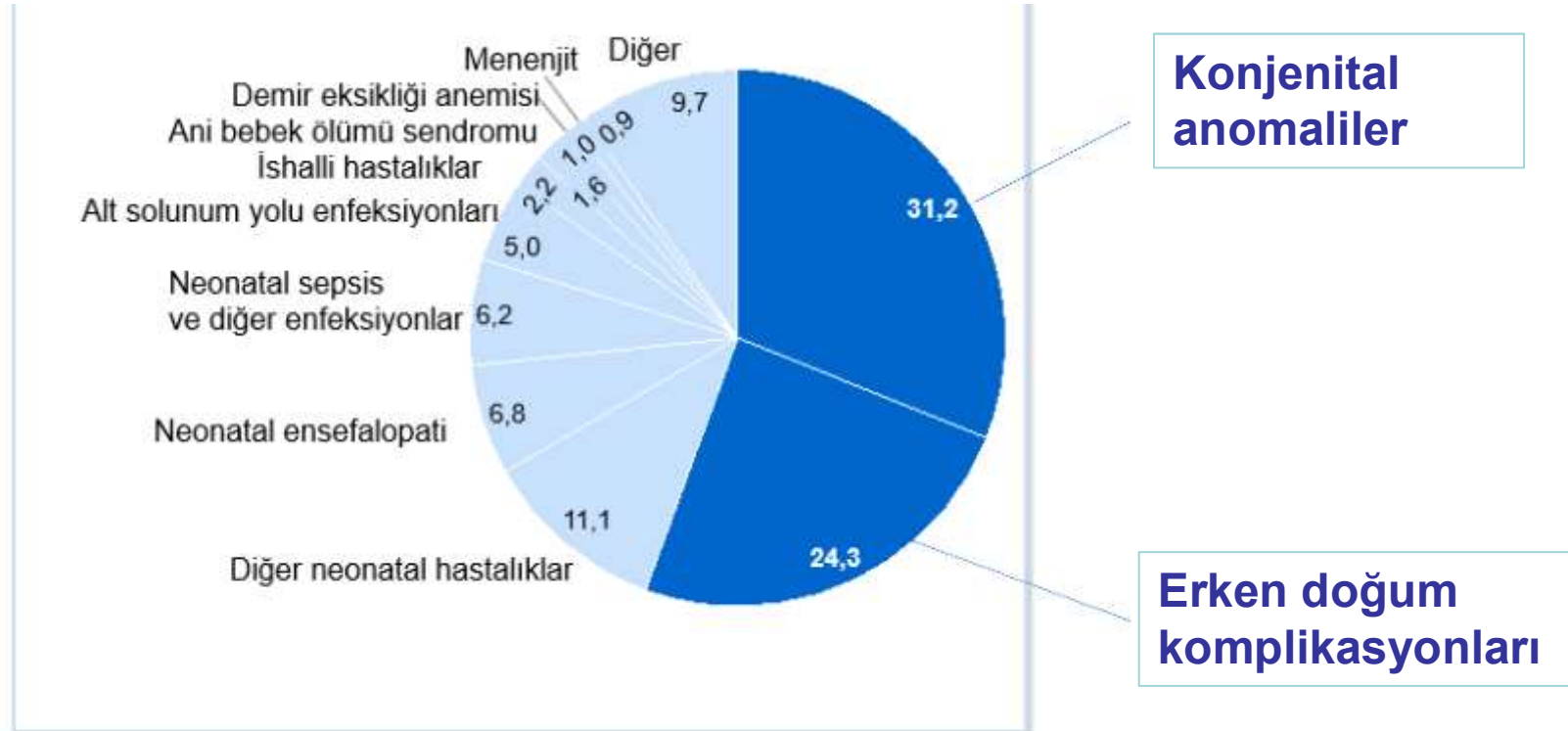

Engelliliğe ayarlanmış yaşam yılı, Türkiye, 2000-2013

Toplam hastalık yükü, 1. Grup hastalıkların önemli ölçüde azalması sebebiyle %4 oranında düşmüştür

Bir yaş altında engelliliğe ayarlanmış yaşam yıllarının nedenleri, Türkiye, 2013

Kronik hastalığı olan çocukların
bağışıklanması neden önemli?

Kronik Hasta Çocuk

Kronik hasta çocuğun bağışıklanmasındaki engeller

- Tedavi ve rehabilitasyonun öncelenmesi
- Çocuđu izleyen profesyoneller arasında eşgüdüm olmaması
- Rutin dışı aşılarda karmaşık raporlama ve reçeteleme süreçleri
- Yaşam boyu bağışıklama ilkesinin unutulması
- Aile isteği (aşı redleri içinde %12)

Kronik hasta çocuklar daha riskli

BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM

- Temel sağlık sorunları
- İkincil sağlık sorunları
- Eşlik eden diğer hastalıklar
- Yaşa bağlı artmış riskler

Grip
Pnömonok
Tetanoz
Hepatit B

Malnutrisyon
Sık aspirasyon
Göğüs deformitesi
Yaralanma

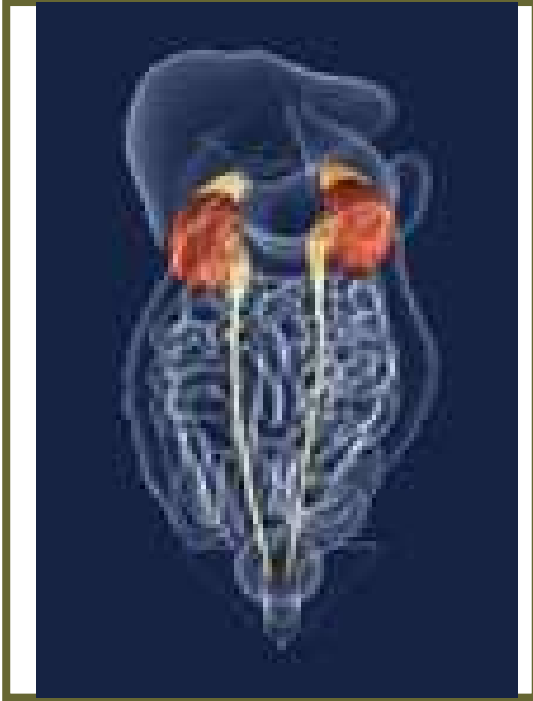
Böbrek hastaları

Böbrek Hastalıkları

- Türkiye, 0-19 yaş nüfus, 2015 yılı
  - 456 Hemodiyaliz
  - 203 SAPD
  - 45 Böbrek nakli

Böbrek Hastalıkları

- Sık hastane başvurusu,
- Kan/kan ürünü kullanımı,
- Kateterler
- Tedavilere ve üremiye bağlı bağışıklık baskılanması,
- T hücre işlevlerindeki bozukluklar
- Antikor kaybı,
- Azalmış aşı yanıtı

Böbrek Hastalıkları

Sık hastane başvurusu,
kan/kan ürünü kullanımı,
antikor kaybı, T hücre
işlevlerindeki bozukluklar,
tedavilere ve üremiye bağlı
bağışıklık baskılanması

- İnfluenza
- Pnömonokok
- HBV
- HAV
- Suçiçeği aşısı

Böbrek Hastalıkları

- **İnfluenza:** 6. aydan itibaren her yıl mevsimsel grip aşısı
- **Pnömonokok :**

KPA aşısı tam olan çocuklar	KPA aşısı eksik olan çocuklar	Yalnızca PPA uygulanmış çocuklar
İki yaş üstünde PPA	Önce KPA tamamlanmalı	KPA aşısı unutulmamalı
Beş yıl sonra tekrar PPA	Son dozdan 2 ay sonra PPA ($\geq 2y$)	PPA'dan en az iki ay sonra KPA
	Beş yıl sonra tekrar PPA	Beş yıl sonra tekrar PPA

Böbrek Hastalıkları

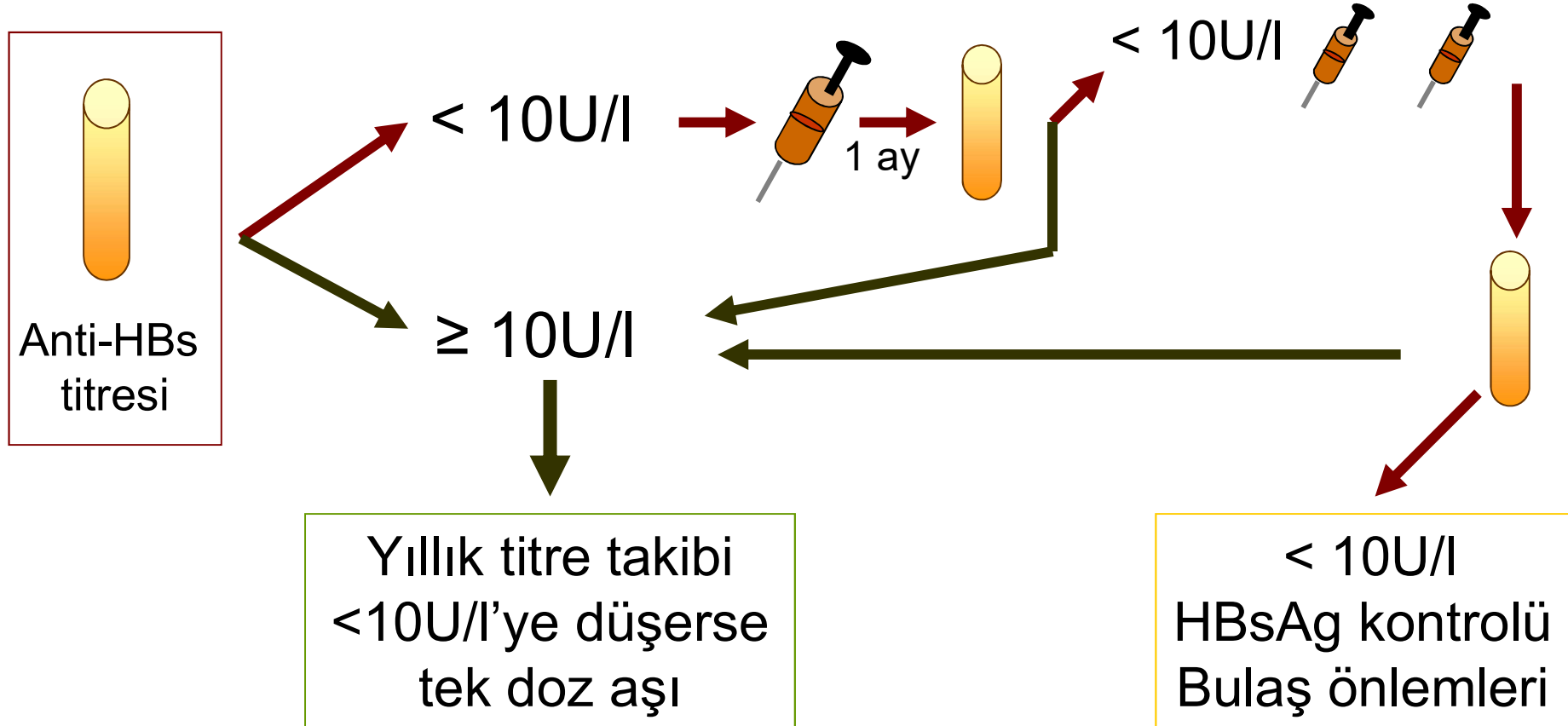
■ **Hepatit B:**

- Yaşa uygun dozun 2 katı doz ile rutin şema (üç yerine dört doz ??)
- Mümkünse diyaliz programına başlanmadan önce tamamlanmaya çalışılmalı
- Sonrasında ve yıllık anti-HBs titresine bakılmalı

Böbrek Hastalıkları

■ Hepatit B:

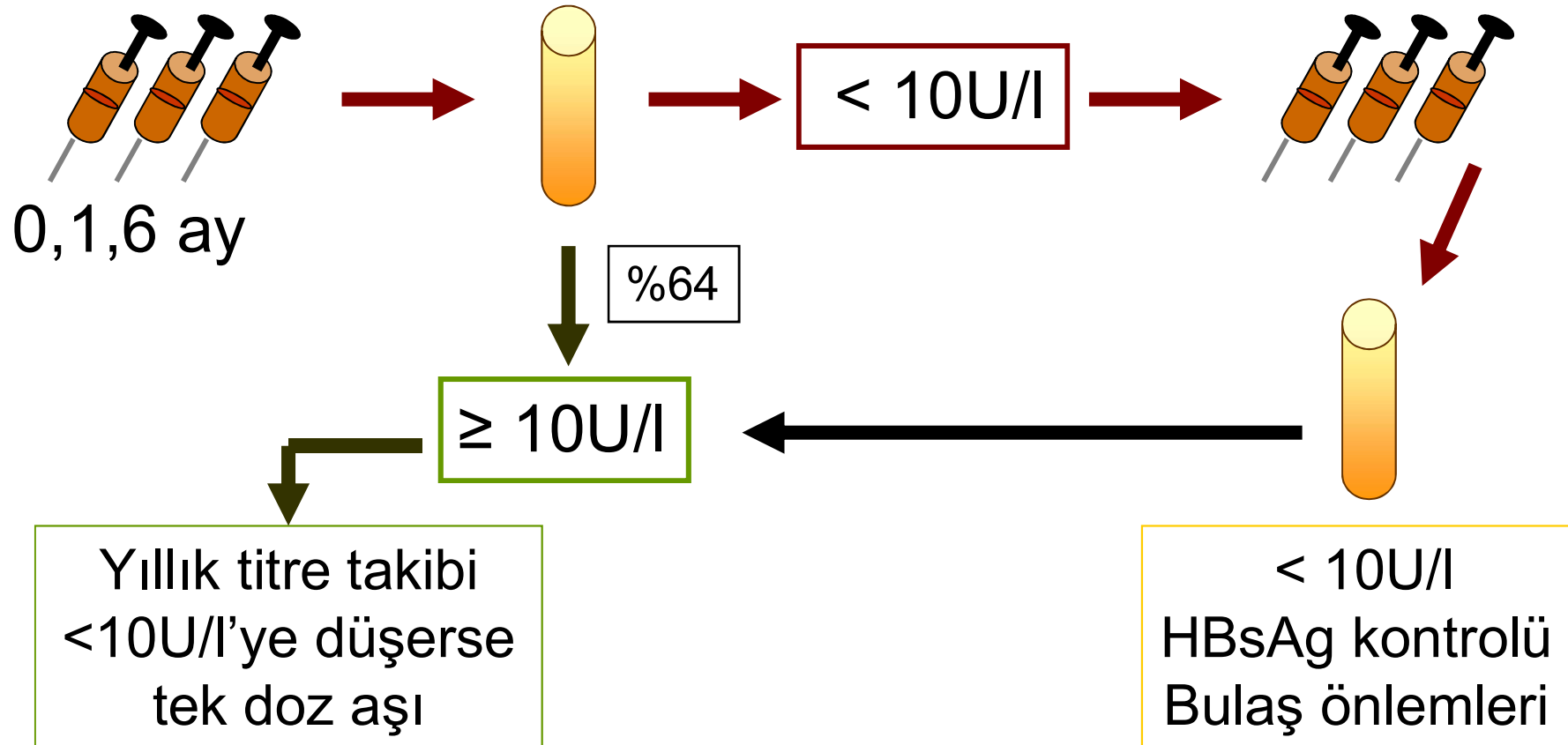
Daha önce bağışıklaması **tamamlanmış olanlarda**

Böbrek Hastalıkları

■ Hepatit B:

Daha önce bağışıklanmamış olanlar

Böbrek Hastalıkları

- **Hepatit A aşısı :**

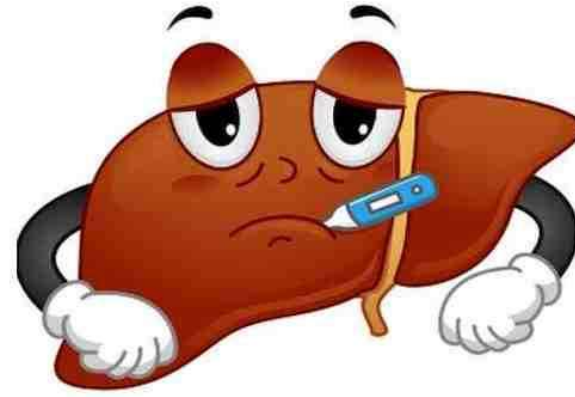
Kan/kan ürünü kullanımında artmış HBV ve HCV riski nedeniyle

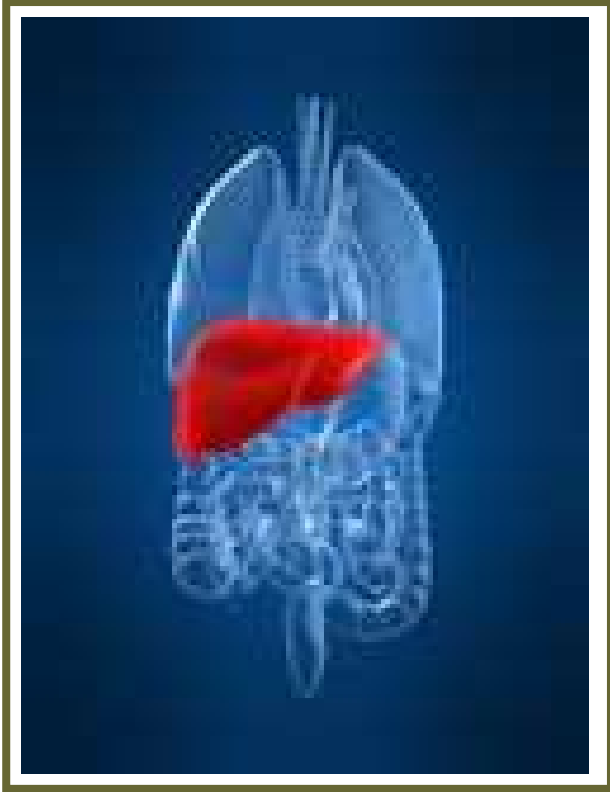
Karaciğer Hastalıkları

Karaciğer Hastalıkları

- Sıklık ???

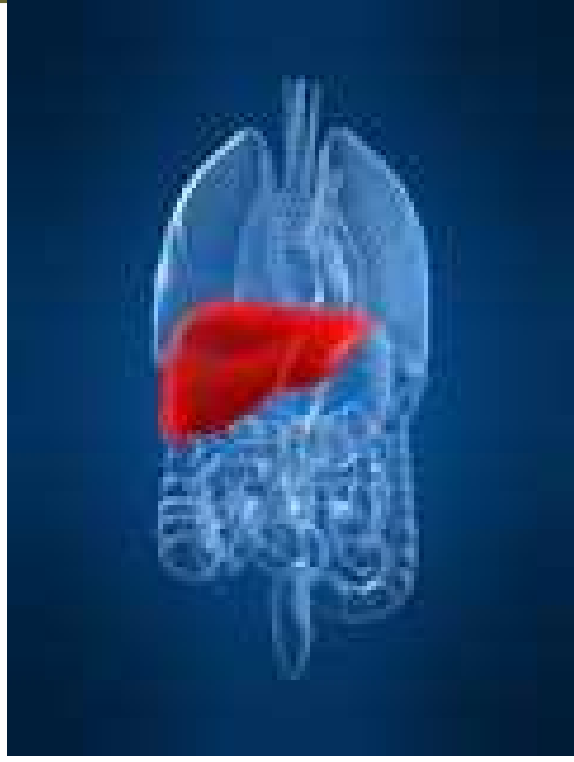

Karaciğer Hastalıkları

- Fagosit işlevlerinde azalma
- Opsonizan antikor yapımında yetersizlik
- İkincil dalak işlev bozuklukları
- Hepatik ensefalopatiye ikincil aspirasyon riskinde artış.
- Asidi olanlardan Ig yapımında sorun.

Karaciğer Hastalıkları

Sık hastane başvurusu, dalak işlev bozukluğu, bağışıklık yanıtında azalma, aspirasyon riskinde artış.

UNUTULMAMASI GEREKEN AŞILAR

- İnfluenza
- Pnömonokok
- HAV
- HBV

** Mümkünse siroz oluşmadan önce rutin aşıların tamamlanması

Karaciğer Hastalıkları

AŞI	UYGULAMA
İnfluenza	Her yıl mevsimsel grip aşısı
Pnömonokok	KPA + PPA ardışık şema
HAV	Bir yaş üstünde 6 ay ara ile 2 doz (yanıt kontrol edilmeli)
HBV	Rutin şema (yanıt kontrol edilmeli)

Siroz gelişmiş olanlarda yanıt %16-28

Karaciğer Hastalıkları

HBV'de hızlanmak gerekirse ??

Şema

Serolojik yanıt

• 0, 7, 21 gün

% 36

• 0, 7, 30 gün

% 56

• 0, 1, 2, 3 hafta

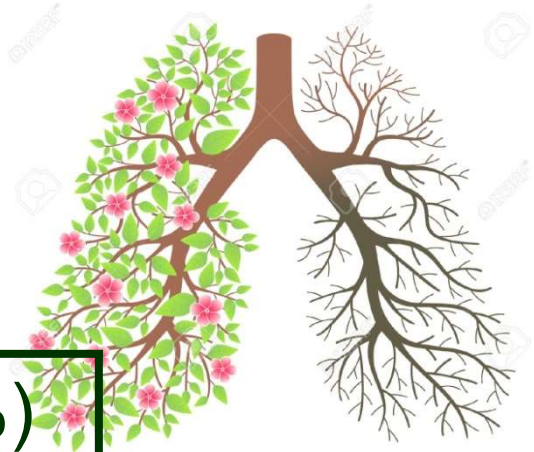
% 71

Rosman A. Am J Med, 1997.
Foster P. Transplantation, 1998
Teperman L. Transplantation, 1999.

Kalp ve Solunum Sistemi Hastalıkları

Kalp/Solunum Sistemi Hastalıkları

- Astım : %10
- Bronkopulmoner displazi

Doğum ağırlığı	İnsidans (%)
501-750	34
751-1000	20
1001-1250	5
1251-1500	3

Kalp/Solunum Sistemi Hastalıkları

- Doğumsal kalp hastalığı sıklığı

%1

Dörtte biri önemli sorun çıkartabilecek kalp hastalıkları

Kalp/Solunum Sistemi Hastalıkları

- **Kronik kalp hastalıkları;**
  - Konjestif kalp yetmezliđi
  - Kardiyopulmoner yetmezlik ile giden kalp hastalıkları
  - Kardiyomyopatiler
- **Kronik akciğer hastalıkları**
  - Astım,
  - BPD,
  - Obstrüktif hastalıklar,
  - Kistik fibrozis

Kalp/Solunum Sistemi Hastalıkları

HASTALIK	EK AŞI	AÇIKLAMA
Kalp Hastalıkları	İnfluenza Pnömonokok	Salisilat kullananlarda suçiçeği aşısına dikkat
Solunumsal Hastalıklar	İnfluenza Pnömonokok Suçiçeği Tdap	Kistik fibroziste

Nörolojik Hastalıklar

Nörolojik Hastalıklar

- Epilepsi
  - 1 yaş ↓ 118 / 100 000
  - 1-5 yaş 48 / 100 000
  - 6-10 yaş 43 / 100 000
  - 11-15 yaş 21 / 100 000
- Febril konvülziyon
  - %4
- Serebral palsi
  - 1.5 - 4 / 1 000

Nörolojik Hastalıklar

■ Nörolojik Hastalıklar:

- Nörogelişimsel
  - CP,
  - Hidrosefali, VP shunt, kohlear implant
  - Zihinsel gelişim geriliği
- Nöromusküler
  - Musküler distrofi, SMA
  - Mitokondrial hastalıklar
- Epilepsi
- Ensefalopati

Nörolojik Hastalıklar

ABD’de pandemik influenza nedeniyle ölen çocukların (n:343) üçte birinden fazlasında (n:146) altta yatan nörolojik bir hastalık saptanmıştır

TABLE 1 Neurologic Disorders Among pH1N1-Associated Deaths in Children, United States, 2009–2010^a

Neurologic Disorder ^a	No. (%) (N = 146)
Neuromuscular disorders	9 (6)
Muscular dystrophy	6 (4)
Mitochondrial disorders	3 (2)
Epilepsy	74 (51)
Neurodevelopmental disorders	137 (94)
Intellectual disability	111 (76)
Cerebral palsy	51 (35)
Hydrocephalus with ventriculoperitoneal shunt	16 (11)
Autism	3 (2)

Nörolojik Hastalıklar

ORIGINAL STUDIES

Burden of Seasonal Influenza in Children With Neurodevelopmental Conditions

Catherine Burton, MD, Wendy Vaudry, MD,* Dorothy Moore, MD,† Julie A. Bettinger, PhD, MPH,‡
Dat Tran, MD, MSc,§ Scott A. Halperin, MD,¶ and David W. Scheifele, MD,‡ for the IMPACT investigators*

Aspirasyon riski olmayan nöroloji hastalarında da influenzaya bağlı;

- hastaneye yatış,
- yoğun bakım ve ventilatör gereksinimi
- yoğun bakımda kalış süresi

Nörolojik Hastalıklar

- Mevsimsel grip aşısı
- Konjuge pnömokok aşısı
- BOS kaçağı, kohlear implant durumlarında polisakkarid pnömokok aşısıyla devam

Nörolojik Hastalıklar

- **Nörolojik Hastalıklar:**
  - Zihinsel gelişim geriliği
  - Sık aspirasyon riski
  - Yatağa bağımlılık
  - BOS kaçağı
  - Kohlear implant
  - **Nöbet/Ensefalopati**

Nörolojik Hastalıklar

CDC/ACIP

TABLE 6. Contraindications and precautions* to commonly used vaccines

Vaccine	Contraindications	Precautions
DTaP	<p>Severe allergic reaction (e.g., anaphylaxis) after a previous dose or to a vaccine component</p> <p>Encephalopathy (e.g., coma, decreased level of consciousness, or prolonged seizures), not attributable to another identifiable cause, within 7 days of administration of previous dose of DTP or DTaP</p>	<p>Progressive neurologic disorder, including infantile spasms, uncontrolled epilepsy, progressive encephalopathy; defer DTaP until neurologic status clarified and stabilized</p> <p>Temperature of $\geq 105^{\circ}\text{F}$ ($\geq 40.5^{\circ}\text{C}$) within 48 hours after vaccination with a previous dose of DTP or DTaP</p>

DaBT Kontrendikasyonu

DaBT'den sonra 7 gün içinde başka nedene bağlanamayan ensefalopati

Nörolojik Hastalıklar

TABLE 6. Contraindications and precautions* to commonly used vaccines

Vaccine	Contraindications	Precautions
DTaP	Severe allergic reaction (e.g., anaphylaxis) after a previous dose or to a vaccine component Encephalopathy (e.g., coma, decreased level of consciousness, or prolonged seizures), not attributable to another identifiable cause, within 7 days of administration of previous dose of DTP or DTaP	Progressive neurologic disorder, including infantile spasms, uncontrolled epilepsy, progressive encephalopathy; defer DTaP until neurologic status clarified and stabilized Temperature of $\geq 105^{\circ}\text{F}$ ($\geq 40.5^{\circ}\text{C}$) within 48 hours after vaccination with a previous dose of DTP or DTaP

Dikkatli olunması ya da aşının ertelenmesini gerektiren durumlar:

İnfantil spasm, kontrol altına alınmamış epilepsi, ilerleyici ensefalopati gibi ilerleyici nörolojik hastalıklar;

Nörolojik tablo netleşinceye ve durağanlaşıncaya kadar bekle

Nörolojik Hastalıklar

Altta yatan nörolojik hastalığa göre çocuklarda boğmaca aşısı uygulanması ile ilgili öneriler, CDC 2012.

Altta yatan durum	Öneri
Yakın zamanda nöbet	Ertele ve değerlendir
Nörolojik hastalık şüphesi	Ertele ve değerlendir
Dozlar arasında ortaya çıkan nörolojik durum	Ertele ve değerlendir
Durağan, iyileşmiş ya da tanı ve tedavisi netleşmiş nörolojik durum	Aşıla

Nörolojik Hastalıklar

Epilepsia, 52(8):1506–1512, 2011
doi: 10.1111/j.1528-1167.2011.03134.x

FULL-LENGTH ORIGINAL RESEARCH

A retrospective population-based study on seizures related to childhood vaccination

*Sarah von Spiczak, *Ingo Helbig, †Ursula Drechsel-Baeuerle, *Hiltrud Muhle, *Andreas van Baalen, ‡Marjan J. van Kempen, ‡Dick Lindhout, §¶Ingrid E. Scheffer, §Samuel F. Berkovic, *Ulrich Stephani, and †Brigitte Keller-Stanislawski

*Department of Neuropediatrics, Christian-Albrechts-University Kiel and University Medical Centre Schleswig-Holstein, Kiel, Germany; †Paul-Ehrlich-Institute, Langen, Germany; ‡Department of Medical Genetics, University Medical Centre, Utrecht, Netherlands; §Department of Medicine, The University of Melbourne, Austin Health, Melbourne, Australia; and ¶Department of Paediatrics, The University of Melbourne, Royal Children's Hospital, Melbourne, Australia

ALMANYA, ASİE 2006-2008 bildirimlerinin
geriye dönük değerlendirilmesi

Nörolojik Hastalıklar

Nöbet geçiren çocukta bağışıklama

Epilepsia, 54(Suppl. 7):13–22, 2013
doi: 10.1111/epi.12306

ITALIAN LEAGUE (LICE) 2013

Epilepsy and vaccinations: Italian guidelines

*Dario Pruna, †Paolo Balestri, ‡Nelia Zamponi, †Salvatore Grosso, §Giuseppe Gobbi,
¶Antonino Romeo, **Emilio Franzoni, ††Maria Osti, ‡‡Giuseppe Capovilla,
§§Riccardo Longhi, and ¶¶Alberto Verrotti

*Epilepsy Unit, Child Neuropsychiatry Department, University Hospital, Cagliari, Italy; †Pediatric Neurology Unit, “S. Maria alle Scotte” Hospital, University of Siena, Siena, Italy; ‡Department of Pediatric Neurology, Ospedali Riuniti, Ancona, Italy; §Child Neurology Unit, IRCCS Istituto delle Scienze Neurologiche, Bologna, Italy; ¶Department of Neuroscience, Pediatric Neurology Unit and Epilepsy Center, Fatebenefratelli e Oftalmico Hospital, Milano, Italy; **Child Neuropsychiatry Department, University of Bologna, Bologna, Italy; ††President of Clinical Guidelines Commission, Italian Pediatric Society, Medical Direction, Pediatric Research Hospital Bambino Gesù, Rome, Italy; ‡‡Child Neuropsychiatry Department, Epilepsy Center, C. Poma Hospital, Mantova, Italy; §§Pediatric Division, St. Anna Hospital, Como, Italy; and ¶¶Department of Pediatrics, University of Chieti, SS. Annunziata, Hospital, Chieti, Italy

Nörolojik Hastalıklar

Nöbet geçiren çocukta bağışıklama

Febril konvülziyon:

- Febril konvülzisyonda tüm aşılar uygulanabilir.
- Febril konvülziyon aşı uygulamamak için gerekçe değildir.
- Altı yaş altındaki febril konvülziyonlu çocukların aileleri bilgilendirilmelidir.

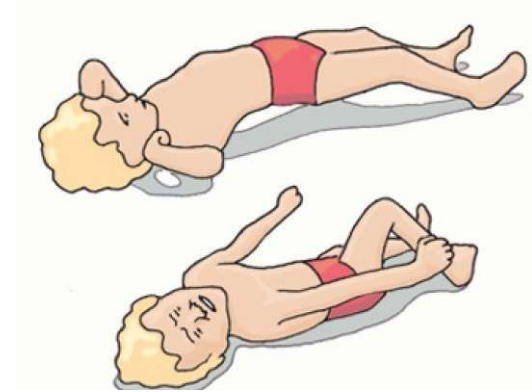
Nörolojik Hastalıklar

Nöbet geçiren çocukta bağışıklama

Epilepsi:

- Epilepsisi olan çocuklara tüm aşılar uygulanabilir.

A

Nörolojik Hastalıklar

Nöbet geçiren çocukta bağışıklama

Epileptik ensefalopati:

- İnfantil spazm
- Dravet sendromu
- Lennox Gastaut

Nörolojik Hastalıklar

Nöbet geçiren çocukta bağışıklama

Epileptik ensefalopati:

- Aşılar epileptik ensefalopatiye neden olmaz
- Bulguların daha erken saptanmasına neden olabilir.

Nörolojik Hastalıklar

Nöbet geçiren çocukta bağışıklama

- Ulusal klinik rehberler değişken
- DaBT'nin nörolojik hasara neden olduğunu söylemek zor.
- Sistematik değerlendirmeler nedensellik ilişkisinden çok
  - zamansal ilişki
  - tablonun belirginleşmesini vurguluyor
- **Durağan nörolojik hastalıkta, kontrol altına alınmış nöbette, febril konvülziyonda beklemeye gerek yok.**

Malign Olmayan Hematolojik Hastalıklar

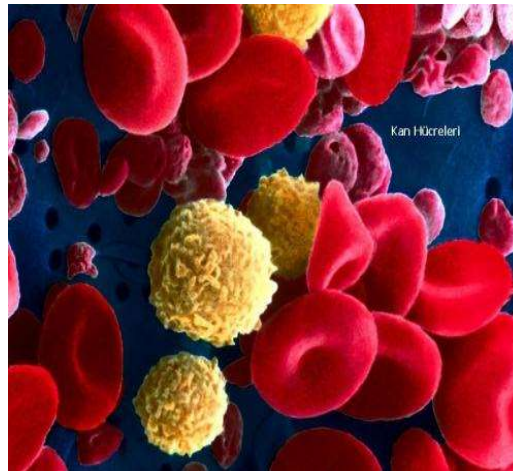
Malign Olmayan Hematolojik Hastalıklar

Hemoglobinopatiler

Kanama yatkınlıkları

İnfluenza
KPA+PPA
HAV, HBV

- Orak hücre hastalığı ve aspleniye dikkat.
- Kan transfüzyonlarına göre KKK ve suççeği aşısının zamanlaması yapılmalı

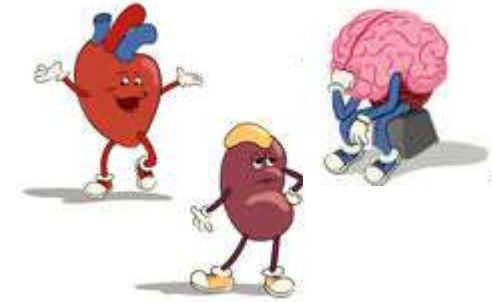
- 23 G ve daha ince iğne + uygulama yerine 3 dakika bası
- Kas içi uygulamalar mümkünse faktör zamanlarında

Endokrin ve Metabolik Hastalıklar

Endokrin ve Metabolik Hastalıklar

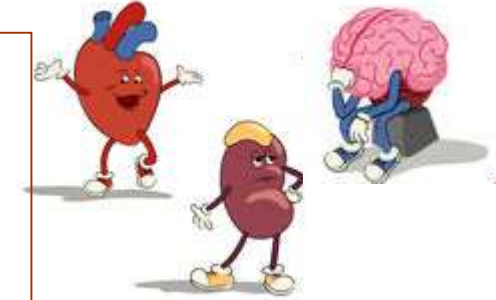
■ Endokrin/Metabolik Hastalıklar:

- Diyabet
  - Adrenal yetmezlik
  - Konjenital adrenal hiperplazi
- Enfeksiyonların metabolik dengeyi hızla bozması,
  - Nötrofil ve fagosit işlevlerindeki sorunlar,
  - Kardiyovasküler, nörovasküler, renal komplikasyonlar nedeniyle artan riskler

Endokrin ve Metabolik Hastalıklar

- Pnömonokok aşıları
- Mevsimsel grip aşısı unutulmamalı
- Aşırı kilolularda uygun iğne seçimine dikkat

ÖZETLE;

- Kronik hasta çocukların aşılınması belirli güçlükler içerir,
- Hastalığa ve hastaya özgü şemaya karar verilmesi için kronik hastalığı izleyen uzman hekimin aşığı uygulayacak hekimle iş birliği içinde olması gereklidir.

ÖZETLE;

- Kronik hastalarda aşı kontrendikasyonları sanıldığı kadar fazla değildir.
- Risk grubu aşılarının uygulanabilmesi için daha standard şemalara, daha iyi geri ödeme sistemine ve bilginin yaygınlaşmasına gereksinim bulunmaktadır.

kendinizi koruyun, hastanızı koruyun, aşılarınızı yaptırmayı unutmayın!

Her koşulda ve yüksek hastalık riski altında,
büyük bir özveriyle görev yapan sağlık çalışanları olarak
önce kendi aşılarınızı yaptırmayı unutmayınız.

Unutmayın, sizden sağlık bekleyenler,
sağlıklı olmanızı da bekliyor.

apı çalyma grubu
turkish vaccination board

<https://www.facebook.com/ajingilokulaylari> <https://twitter.com/ajingilokulaylari>

TC Sağlık Bakanlığı

TEŞEKKÜRLER